

atria

Rutgers

Act4Respect

Jaarverslag 2018-2019

Inhoud

Inleiding.....	2
1 Resultaten 2018 en 2019	4
1.1 Voortgang activiteitenlijn A: sociale normcampagne	4
1.2 Voortgang activiteitenlijn B: deskundigheidsbevordering	9
1.3 Voortgang activiteitenlijn C: interventies risicogroepen	13
1.4 Voortgang activiteitenlijn D: kennishub.....	15
1.5 Monitoring en evaluatie.....	19
1.6 Reflectie	19
1.7 Samenwerking.....	20
2 Financiën.....	21
Bijlage 1: Output van de alliantie 2018 en 2019	23

Inleiding

A4R in het kort

Gendergerelateerd geweld (fysiek geweld, seksueel geweld en cybergeweld) is een omvangrijk, complex en ernstig maatschappelijk probleem, dat grote gevolgen kan hebben voor de psychische, lichamelijke en seksuele gezondheid. Het treft vooral vrouwen, maar ook homoseksuele mannen en lesbische vrouwen en transgenderpersonen.

Vooraf jongeren vormen een risicogroep. Zo blijkt uit het onderzoek Seks onder je 25e van Rutgers en Soa Aids Nederland dat 14% van de meisjes en 3% van de jongens seksueel geweld heeft meegemaakt.¹ Uit Europees onderzoek blijkt dat jonge vrouwen het vaakst fysiek of seksueel geweld meemaken. Jongeren krijgen ook te kampen met allerlei nieuwe vormen van geweld, zoals shame-sexting en sextortion. Eén op de drie jonge vrouwen heeft ooit cybergeweld meegemaakt.² Uit het onderzoek Welk Geweld telt? van Atria en de Blijf Groep in 2017 bleek ook dat jongeren toleranter dan oudere generaties staan ten opzichte van geweld. Daarom is preventie van geweld onder jongeren van belang.³

Act4Respect is een alliantie van Rutgers en Atria, met als doel de preventie van gendergerelateerd geweld bij jongeren en jongvolwassenen van 15 tot 30 jaar. De intermediaire doelgroepen van Act4Respect zijn professionals en beleidsmakers die werkzaam zijn in de domeinen onderwijs, zorg & welzijn en veiligheid & justitie. De activiteitenlijnen binnen Act4Respect bestaan uit een sociale-normcampagne, deskundigheidsbevordering van professionals, opschalen van interventies voor jongeren die extra risico lopen, en het creëren van een kennishub waar informatie ten aanzien van het onderwerp wordt verzameld.

De alliantie is gestart in januari 2018 en zal 5 jaar duren. Act4Respect wordt gefinancierd door het ministerie van OCW.

Ontwikkelingen

Act4Respect is gestart vlak nadat wereldwijd de beweging #MeToo losbarstte. Dit heeft de belangstelling voor seksueel geweld in de media en andere domeinen, zoals de werkvloer, het uitgaansleven en de culturele sector enorm aangewakkerd. Daarnaast is er groeiende aandacht voor gebruik en misbruik van digitale technologieën. Interessant is ook de groep Nederlanders met een migrantenachtergrond, zij rapporteren namelijk meer negatieve ervaringen en zijn kwetsbaarder dan Nederlandse jongeren.⁴

Rutgers heeft in 2018 de campagne Ben je Oké ontwikkeld, die mensen tijdens het uitgaan motiveert om seksueel grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar te maken. Deze campagne is in 2019 met succes geprolongeerd in het festivalcircuit en tijdens de introductieweken voor studenten. Verder is in 2019 een impuls gegeven aan de White Ribbon Campagne binnen het project Deltaplan, een initiatief van Emancipator en gefinancierd door het ministerie van OCW. Rutgers heeft hierin geparticipeerd. Het Deltaplan had als doel het versterken van het

¹ Rutgers en Soa Aids Nederland (2017). Belangrijkste conclusies Seks onder je 25e 2017. Verkregen van [http://seksonderje25e.nl/files/uploads/Seks%20onder%2025%202017%20samenvatting%20\(2\).pdf](http://seksonderje25e.nl/files/uploads/Seks%20onder%2025%202017%20samenvatting%20(2).pdf).

² European Union Agency for Fundamental Rights (2014). Violence against women: An EU-wide survey – Main results report. Luxemburg: Publications Office of the European Union.

³ Römken, R., Van den Brink, A., De Jong, T. (2017). *Welk geweld telt? Opvattingen van Nederlanders over partnergeweld*. Amsterdam: Atria, Kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis/Blijf Groep.

⁴ Rutgers en Soa Aids Nederland (2017). Belangrijkste conclusies Seks onder je 25e 2017. Verkregen van [http://seksonderje25e.nl/files/uploads/Seks%20onder%2025%202017%20samenvatting%20\(2\).pdf](http://seksonderje25e.nl/files/uploads/Seks%20onder%2025%202017%20samenvatting%20(2).pdf).

maatschappelijk middenveld en van kleine organisaties. Groepen en organisaties zijn uitgenodigd om met advies van de partners en financiering vanuit het project de preventie van geweld tegen vrouwen en meisjes vorm te geven in hun werk met jongens en mannen.

Wat betreft de aanpak van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld heeft Nederland in 2016 het Verdrag van Istanbul geratificeerd, maar het huidige beleid is genderneutraal geformuleerd. Het Netwerk VN- Vrouwenverdrag heeft hierover een schaduwrapportage geschreven. Atria heeft samen met andere NGO's en experts op het gebied van emancipatie input geleverd, en zowel Atria als Rutgers hebben het rapport ondertekend.⁵ GREVIO (Group of experts on violence against women and domestic violence), een commissie van onafhankelijke deskundigen die toezicht houdt op de naleving van het Verdrag heeft in 2019 Nederland met dat doel bezocht. Grevio kijkt daarbij ook naar de rapportage van de regering en van de niet-gouvernementele organisaties (o.a. Rutgers en Atria). Een veel gehoord kritiekpunt is dat het Nederlands beleid en de aanpak, maar ook prevalentieonderzoek niet voldoende gendersensitief is.

In 2019 is het ministerie van Justitie en Veiligheid op de internationale dag tegen geweld tegen vrouwen de campagne 'Wat kan mij helpen' gestart. Het doel van deze campagne is om mensen die seksueel geweld hebben meegemaakt te motiveren hulp te zoeken en de meldingsbereidheid van slachtoffers te vergroten. Dit kan leiden tot meer bewustwording bij (toekomstige) slachtoffers maar ook professionals en beleidsmakers, wat positief is voor Act4Respect.

Medio 2019 heeft minister Grapperhaus aangekondigd dat de zedenwet wordt uitgebreid met nieuwe strafbaarstellingen voor 'seks tegen de wil' en 'seksuele intimidatie'.

Tenslotte is de moord op de tiener Humeyra in december 2018 belangrijk. Zij is door haar ex-partner doodgeschoten na een lange periode van stalking en bedreigingen. Deze gebeurtenis heeft o.a. de overheid bewuster gemaakt van de ernst van partnergeweld en dat er op tijd ingegrepen zou moeten worden.

Leeswijzer

Dit verslag geeft de resultaten weer van 2018 en 2019. Vorig jaar is een jaarverslag van 2018 uitgebracht. Een samenvatting van de resultaten van 2018 is aangevuld met de resultaten van 2019, omdat hier een tweejarig werkplan aan ten grondslag lag. Hiermee geven we een compleet inzicht in de werkzaamheden en opbrengst van de eerste twee jaar van Act4Respect.

⁵ https://www.opvang.nl/files/Dutch-NGO-Shadow-report-Istanbul-Convention_30oct2018-DEF.pdf

1 Resultaten 2018 en 2019

1.1 Voortgang activiteitenlijn A: sociale normcampagne

Beschrijving

De preventie van gendergerelateerd geweld (GGG) vraagt om een omgeving die respectvolle omgang stimuleert. Dit doen we door middel van een campagne die we voor én met jongeren ontwikkelen. Hierin werken we toe naar een nieuwe sociale norm: Respect voor genderverschillen zodat die nooit een aanleiding of legitimering kunnen zijn voor geweld. Professionals en ouders worden hierbij betrokken. Ook ouders en professionals wordt gevraagd om mee te werken aan een toekomst zonder GGG.

Geplande activiteiten:

2018

- A1: Samenstellen van een co-creatiegroep van jongeren.
- A2: Het meten van de huidige sociale norm t.a.v. gendergerelateerd geweld.
- A3: Literatuuronderzoek en ontwikkelen van passende agenderings- en bewustwordingsstrategieën.

2019

- A.4 Ontwikkelen en uitvoeren van een campagne samen met jongeren.
- A.5 Creëren van media-aandacht aan de hand van campagneuitingen, nieuws en opinies.
- A.6 Monitoren en evalueren van de campagne

Activiteiten en outputresultaten

Output in 2018:

- A1: Twee focusgroepen met jongeren en verslaglegging daarvan. In aanvulling daarop is contact gelegd met 125 eerstejaars studenten games&interactie van de HKU. Zij hebben onder begeleiding van een docent, binnen het vak 'Projectcontext', manieren bedacht waarop jongeren (online) met elkaar in gesprek kunnen komen over de sociale normen die grensoverschrijdend gedrag in de hand werken en hoe dat te veranderen. Ook bedachten zij manieren waarop jongeren een positief voorbeeld (hoe moet het wel?) kunnen ervaren. Act4Respect fungeert hierin als opdrachtgever.
- A2: Conceptrapportage van een kwantitatief onderzoek onder jongeren naar opvattingen over (acceptatie van) gendergerelateerd geweld en risicofactoren, zoals dubbele moraal, genderstrotiepe opvattingen, victim blaming, en rape myths.
- A3: Conceptrapportage van een literatuuronderzoek naar de relatie tussen sociale normen en gendergerelateerd geweld, en strategieën om deze normen te beïnvloeden.

Output in 2019:

- A3: Wetenschappelijk artikel voor het Tijdschrift voor Seksuologie over het literatuuronderzoek en een factsheet met daarin de resultaten van het surveyonderzoek
- A4: De campagne Generatie Ja.....En? is gelanceerd op 12 november 2019, in samenwerking met The Merge en Brandfirm. De doelgroep kreeg berichten te zien op YouTube, Facebook, Instagram en Snapchat. Behalve de socials campagne is er een lesbrieff gemaakt en zijn er 5 gastlessen gegeven op het MBO.
- A5: PR-aandacht waarin de volgende activiteiten: persbericht, plaatsing door doelgroepmedia, berichten op eigen kanalen, verspreiding via social media netwerken (van Rutgers, Atria en individuele medewerkers).
- A6: Rapportage over de bereikcijfers, een discoursanalyse en resultaten van de enquête onder jongeren door RUMAG.

Toelichting

A1: Tijdens de projectteambijeenkomst in januari 2018 is besloten dat de co-creatiegroep jongeren bij voorkeur uit de groep komt waarop we ons met de campagne richten en daarom deze groep na A2 op

te richten. Om ondertussen wel gebruik te maken van de kennis en ideeën van jongeren, zijn in Q2 extra focusgroep-bijeenkomsten met twee diverse groepen jongeren georganiseerd. In 2018 en 2019 is het lastig gebleken om jongeren uit de focusgroepen ook op langere termijn bij de campagne te betrekken. Ook hadden we behoefte aan diverse input in verschillende fasen van de campagne. Om deze reden is de samenstelling van de co-creatie groep telkens gewijzigd. Dit heeft eraan bijgedragen dat meer jongeren inbreng hebben gegeven in deze campagne.

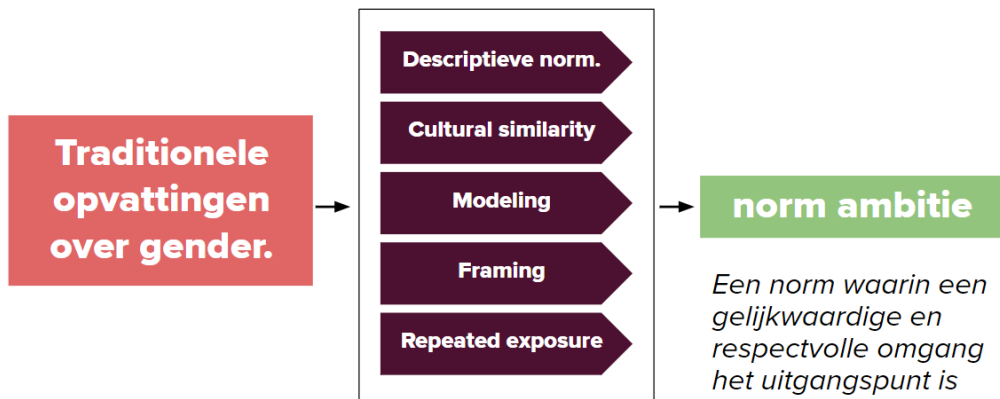
A2: Het onderzoek is uitgevoerd door Atria en Rutgers. De dataverzameling is verricht door Motivac-tion (online StemPunt-panel). Uit het onderzoek bleek dat de meerderheid van de jongeren afwijzend staat tegenover geweld, maar voor een substantiële minderheid geldt dat geweld in bepaalde situaties acceptabel wordt gevonden. Mannen vinden geweld acceptabeler dan vrouwen, vinden gedrag minder snel grensoverschrijdend, houden er negatievere opvattingen ten opzichte van niet-heteroseksuele jongeren op na en scoren hoger op genderstereotiepe stellingen. Strategieën om jongeren te overtuigen zijn volgens de respondenten humor, hen uitdagen anders te kijken en om ze zelf dingen voor elkaar te laten krijgen.

A3: Het literatuuronderzoek had als primaire focus de invloed van (sociale) normen op het seksleven of de seksuele relaties van jongeren tussen de 15 en 30 jaar. Deze literatuurstudie, bestaande uit drie deelonderzoeken, liet zien dat een aantal zaken samenhangen: vasthouden aan nauwe normen over mannelijkheid, *masculine gender role stress*, het domineren en controleren van vrouwen door mannen, dubbele seksuele moraal, rape myths, homofobie, acceptatie van agressie etc. Niet alleen mannen maar ook vrouwen houden (enge) normen over mannelijkheid in stand. Daarnaast hangen normen over mannelijkheid samen met normen over vrouwelijkheid. Dat zou kunnen betekenen dat een campagne zich niet alleen op mannen moet richten maar ook op vrouwen. In andere interventies over gendernormen lijkt deze benadering ook succesvol. Verder blijken er verschillen te zijn tussen de opvattingen die jongeren zelf hebben en de opvattingen waarvan ze denken dat die gangbaar zijn. Een belangrijk concept hierbij is *pluralistic ignorance*, een concept afkomstig uit de sociale psychologie. Dit concept refereert aan een situatie waar individuele personen bepaalde beschrijvende en injunctieve normen afwijzen, terwijl ze abusievelijk denken dat de meerderheid van hun vrienden deze normen niet afwijzen. In het kader van GGG betekent dit dat mannen op individueel niveau een positief vrouwbeeld hebben en geweld afwijzen, maar veronderstellen dat hun directe vriendengroep een negatiever vrouwbeeld heeft en vrij regelmatig de fout ingaat. Om bij de groep te horen/sociaal geaccepteerd te worden, kunnen mannen dus gedrag vertonen waar ze op individueel niveau anders over denken. Het corrigeren van misvattingen over opvattingen, overtuigingen en gedragingen lijkt daarom een belangrijke manier om positief gedrag te stimuleren en vormt de kern van social norms theorie.

A4: De Generatie Ja...en? campagne is op 12 november 2019 gestart via social media Facebook, Insta-gram, YouTube en Snapchat. Uitgangspunt van de campagne was het concept van *pluralistic ignorance*. De campagne laat zien dat een gelijkwaardige en respectvolle omgang de norm is, en dat het grootste deel van de huidige generatie jongeren er al zo over denkt (*descriptieve norm*). Door gebruik te maken van taal, stijl- en beeldelementen uit hun eigen cultuur nodigden we jongeren uit om bij deze beweging / generatie te willen horen (*Cultural similarity*). Daarbij is gebruikt gemaakt van *modeling* (peers die de positieve norm actief uitdragen), *framing* (een bevestigend frame waarin de positieve norm-ambitie al bereikt is) en herhaalde *exposure*: de kern van de campagne is op verschillende gedragingen toepasbaar, en de boodschap (gedrag dat niet aansluit bij de traditionele / stereotiepe gendernorm is nooit een aanleiding voor geweld) wordt voortdurend herhaald.

Campagne tactics.

Tools

De campagne bestaat uit drie opeenvolgende fasen

1. De *touchfase*, gericht op bewustwording en kennismaking met de campagneboodschap: een **manifestvideo** met de boodschap dat traditionele gendernormen voor de huidige generatie jongeren al lang geen issue meer zijn en al helemaal geen aanleiding voor geweld.

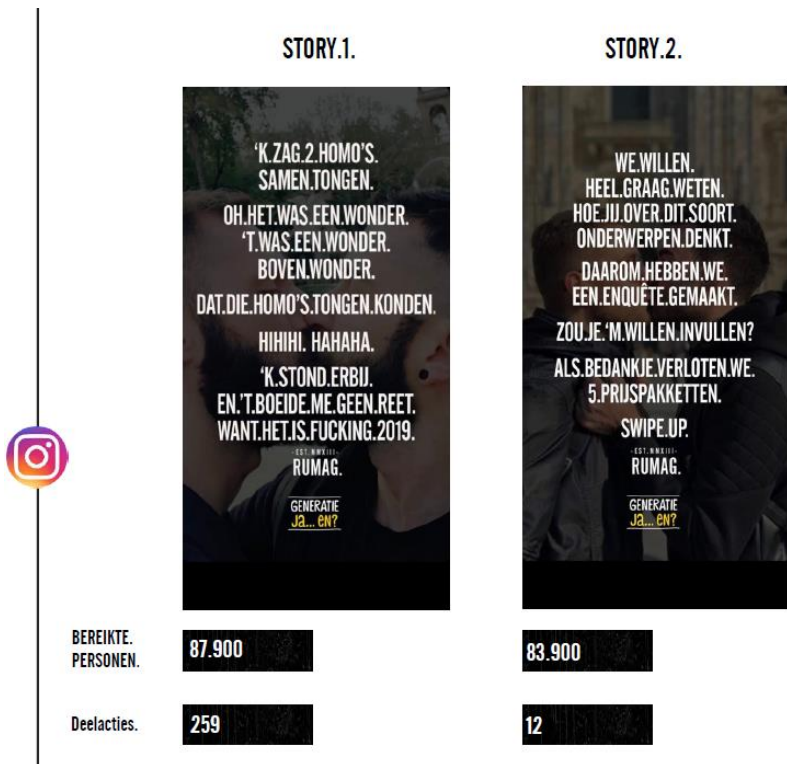
2. De *tellfase*, gericht op bewustwording en meningsvorming: Iedereen die de touchfase heeft gezien krijgt **7 situatiedideo's** over specifieke gedragingen voorgelegd (zoals 2 zoenende jongens, een huilende jongen, een meisje met een kort rokje, een meisje dat flirt met iemand anders, naaktfoto's van een ander delen). De video's schetsen het gedrag dat hoort bij een stereotiepe sociale norm en benadrukken vervolgens de gewenste norm vanuit het perspectief van de doelgroep. Deze video's stimuleren de doelgroep een eigen mening te vormen over de betreffende gendernorm en zich actief uit te spreken binnen de socials platforms als Facebook en Instagram in de vorm van discussie/opmerkingen. Ook via **interactieve polls** kunnen jongeren hun mening geven. ∴ De content is vergelijkbaar met de test op de website alleen in videovorm: www.generatiejaen.nl
3. De *selffase* (bewustwording en bevestiging deelt het **perspectief van hun leeftijdgenoten** met iedereen die meegedaan heeft met de tellfase: Na het geven van hun eigen mening in fase 2 krijgen jongeren uitingen te zien die weergeven hoe hun leeftijdgenoten denken over de betreffende norm

(dit zijn de Motivaction onderzoeksresultaten). Deze informatie plaatst de eigen mening in een breder perspectief: Je staat vrij alleen met je negatieve denkbeeld, óf je hoort bij de grote groep die hier net zo over denkt als jij. De verwachting is dat we hiermee jongeren het vertrouwen geven dat zij hun mening vaker en actiever kunnen uitdragen omdat ze niet bang hoeven te zijn voor afwijzing.

A5: Het nieuws over de campagne werd opgepakt door doelgroepmedia, waaronder FunX, Cosmo Girl, 7Days, 3FM Tussenuur en BurgerschapMBO. Ook is de campagne positief ontvangen door de sector, wat bleek uit reacties op de socials en via de mail.

A6: Het bereik in fase 1 was ongekend hoog, de interactie in fase 2 en 3 overstegen de verwachtingen (gebaseerd op andere campagnes) ruimschoots:

- Manifestvideo: bijna 10 miljoen keer gezien door ruim 3,2 miljoen accounts op YouTube, Facebook, Instagram en Snapchat (dubbele accounts tussen social mediaplatforms kunnen niet worden gefilterd). Het engagementpercentage (aantal mensen dat actief reageert op de video) varieert sterk per platform (Facebook en Snapchat 2%, YouTube en Instagram 0,5%). Dit is lager dan vooraf ingeschat maar begrijpelijk gezien de aard van deze video die wel een 'Ja ik wil hierbij horen gevoel' oproept en niet uitnodigt tot interactie.
- Tellfase: deze uitingen zijn 3,4 miljoen keer gezien door ruim 230.000 accounts van jongeren uit de doelgroep. Zij lieten een heel hoge betrokkenheid zien: eenderde van deze jongeren (58.000) op Facebook en Snapchat participeerde actief bij deze uitingen, op Snapchat was dit 7%. Dit is vele malen hoger dan de verwachtingen die gebaseerd waren op andere campagnes.
- Sellfase: 1,4 miljoen keer zijn deze uitingen bekeken door jongeren van 200.000 accounts. Ook in deze fase participeerden de jongeren actief met de campagne: op snapchat deed zelfs 27% van de jongeren actief mee.
- Jongerenplatform Rumag verspreidde tussen 19 - 23 december een aantal uitingen onder hun achterban (grotendeels de doelgroep). In totaal maakten zij 3x Stories (instagram), 3x feed post [instagram en facebook], 1 video [instagram] en 1 enquête.
- Samen zorgden deze uitingen voor een ongekend groot bereik: 2,3 miljoen personen kregen de uitingen te zien, de uitingen kregen samen meer dan 76.000 likes en ruim 3.000 reacties, de uitingen werden bovendien 2.000 keer gedeeld (4% van de totale doelgroep participeerde)
- De vragenlijst is ingevuld door zo'n 27.000 jongeren (30.000 jongeren zijn hiermee gestart, 91% completed).
- Inhoudelijk is de campagne aan de hand van een discoursanalyse geëvalueerd. Begin 2020 is besloten om nog aanvullende analyses te doen op de data.
- De gastlessen werden zeer goed ontvangen en maakten ook veel discussie los. Zowel in klassen waar de positieve socials norm leidend was als in klassen waar een negatieve sociale norm heerste kwamen jongeren tot een realistisch inzicht over de normen die de meeste jongeren aanhangen. Dit werkte voor hen heel verhelderend.
- De campagne is intern en met de betrokken bureaus (The Merge en Brandfirm) geëvalueerd. Verbeterpunten worden meegenomen in de voortzetting van de campagne.

Voortgang ten opzichte van de planning

Het samenstellen van de co-creatiegroep in 2018 was uitgesteld tot na A2. In januari van 2019 zijn wel nogmaals focusgroepgesprekken gehouden met jongeren t.b.v. input voor de campagne. Het kwantitatieve onderzoek onder jongeren is bewust later dan oorspronkelijk gepland uitgevoerd, omdat het veldwerk anders in de zomer zou moeten plaatsvinden. Dat leek bij nader inzien niet verstandig, gezien vakanties. Ook het literatuuronderzoek heeft enige vertraging opgelopen. In Q2 2019 is een campagneplan en -planning vastgesteld. Ook zijn de campagnebureaus geselecteerd. In Q3 is de campagnestrategie uitgewerkt en bij de doelgroep en experts getoetst waarna de campagnemiddelen ontwikkeld zijn in oktober en begin november. Reden van de uitloop was dat het vooronderzoek (A2 en A3) langer heeft geduurd.

Voortgang ten opzichte van de theory of change

De periode vanaf de start van de alliantie tot aan het vierde kwartaal van 2019 was een voorbereidende fase. Hierin is de basis gelegd voor de inhoud en aanpak van de campagne. Onze activiteiten in deze periode betroffen dan ook primair de korte termijndoelen binnen de Theory of Change. Gezien het voorbereidende karakter waren de resultaten hiervan (logischerwijs) alleen *outputs*. Met de lancering van de campagne eind 2019 is nu de volgende stap in de Theory of Change gezet en verwachten we dat ons werk ook tot *outcomes* (effecten) leidt. De eerste stappen richting het lange termijndoel en einddoel van de campagne zijn hiermee gezet. Inzichten uit tussentijdse evaluaties van de campagne zetten we strategisch in om het effect van de campagne te optimaliseren.

Onze campagne moet de komende jaren niet geïsoleerd zijn, maar samenhangen met onze andere interventies, en daarnaast congruent zijn met andere lopende campagnes, zoals Ben je Oké. Daarnaast is het belangrijk om onze boodschap door de komende jaren heen te herhalen. De verbinding van de activiteitenlijnen is belangrijk, omdat ze elkaar versterken. In 2020 en verder gaan we kijken in hoeverre de campagne kan aansluiten bij het werk van professionals en hoe we ouders kunnen betrekken.

Strategie A: Overzicht resultaten t/m jaar 2				
Termijn	Output	Outcome	Meetwaarde	Resultaat
kort	Inhoudelijk uitgewerkt voorstel voor campagne-aanpak	Inzicht in huidige sociale norm Actieve groep jongeren werkt mee aan het ontwikkelen van de campagne Actieve deelnemers zijn ambassadeur Campagne spreekt de actieve deelnemers aan	Meting geeft inzicht in percentage jongeren en jong-volwassenen waarvoor GGG onaanvaardbaar is Diverse co-creatiegroep van 8 -12 jongeren en jong-volwassenen Bij 80% van de actieve deelnemers spreekt de campagne aan	Meting is uitgevoerd. Daarnaast o.b.v. kwalitatief onderzoek inzicht in pluralistic ignorance Co-creatiegroepen (in diverse samenstellingen) hebben meegedacht over campagne
middel-lang	Interactieve sociale media campagne en ondersteunende activiteiten	Campagne is gestart en wordt herhaald Campagne krijgt veel media-aandacht Op social media wordt gesproken over dit thema door de doelgroep Jongeren kennen de campagne en de boodschap Jongeren waarderen de campagne	Campagne via ≥ 2 kanalen (zoals youtube, facebook, jongerenredacties) ≥ 2 opiniërende artikelen in landelijke dagbladen ≥ 1 (online) debatten Na elke lancering frequentie kernwoorden campagne (bv. 'gender', 'geweld tegen vrouwen') in (sociale) media met 50% gestegen Bij 60% van de deelnemers aan de focusgroepen spreekt de campagne aan	De 1^e piek van de campagne is verspreid via Youtube, Instagram, Snapchat, Facebook en via Rumag; het bereik is ongekend hoog en de respons positief. De campagne bereikt 3,3 miljoen unieke social media accounts van jongeren uit de doelgroep De campagne is verschenen in meerdere doelgroepmedia waaronder FunX, 3FMTussenuur, 7Days en CosmoGirl. De campagne leidt tot meer discussies op de socials dan vooraf was verwacht. Deze discussies waren vaak corrigerend van aard.

1.2 Voortgang activiteitenlijn B: deskundigheidsbevordering

Beschrijving

Professionals in beleid en praktijk spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling en uitvoering van gendersensitieve preventieve interventies en bij de creatie van randvoorwaarden voor een sociaal veilige omgeving. Door deskundigheidsbevordering, ondersteuning, training, relevante beleidstools en tips van vakgenoten zijn zij nog beter in staat om GGG in vroegtijdig stadium te signaleren en te voorkomen. Het gewenste eindresultaat is dat professionals goed in staat zijn om gendersensitief beleid te formuleren, en in de praktijk passende interventies uitkiezen en uitvoeren.

Geplande activiteiten

2018:

- B1: Kennisniveau- en behoefte van professionals vaststellen.
- B2: Samenstellen van co-creatiegroep.
- B3: (Door)ontwikkelen deskundigheidsaanbod.

2019:

- B.4 Deskundigheidsaanbod wordt onder de aandacht gebracht bij professionals
- B.5 Deskundigheidsaanbod wordt door professionals afgenomen
- B.6 Continue monitoring van het deskundigheidsaanbod

Activiteiten en outputresultaten

Output in 2018

- B1: Rapportage over behoefteonderzoek onder professionals.
- B2: Samenstelling co-creatiegroep: een bijeenkomst met de nieuwe groep.
- B3: Afgeronde inventarisatie van bestaande materiaal en van hiaten; Plaatsing bestaand aanbod op de kennishub; Ideeën over deskundigheidsaanbod zijn gevalideerd bij professionals; Factsheet GGG.

•

Output in 2019

- B3: vervolg
- B4: Deskundigheidsaanbod is onder de aandacht gebracht via ons netwerk en andere kanalen
- B5: Deskundigheidsaanbod is door ruim 100 professionals afgenomen. Dit aantal is hoger dan wij hadden beoogd, namelijk 20-30 professionals.
- B6: Rapportage ervaringen professionals met deskundigheidsaanbod

Toelichting:

B1: Begin 2018 hebben twee focusgroepen (n=11) plaatsgevonden met professionals en beleidsmakers van o.a. de Nationale Politie, Pretty Woman, de gemeente Den Haag en Sensoa, die vanuit hun eigen behoefte en signalen vanuit de praktijk de lacunes in het huidige deskundigheidsaanbod ten aanzien van de preventie en aanpak van GGG hebben gedeeld. Deze focusgroepen zijn uitgevoerd door de projectleden van Act4Respect. Om een diverser beeld te krijgen (qua etnische achtergrond en beroepsgroep) is aanvullend nog een groep professionals door middel van een online vragenlijst met open-antwoordmogelijkheden om input gevraagd (n=21). Uit deze interviews is gebleken dat professionals en beleidsmakers behoefte hebben aan deskundigheid op het gebied van cultuursensitiviteit, cybergeweld, (potentiële) plegers, jongvolwassenen (18+) en het signaleren van geweld, en dat ze meer kennis nodig hebben over gendersensitief werken in de aanpak van GGG. Alle bevindingen zijn in een interne rapportage gebundeld. Op basis van deze rapportage is bekeken welke instrumenten, zoals rapportages, factsheets en trainingen, nodig zijn om te voorzien aan deze behoefte.

B2: Co-creatiegroep is samengesteld, en bestaat uit 8 professionals en beleidsmakers van verschillende organisaties, waaronder de politie, Humanitas en Hogeschool Utrecht, verspreid over verschillende disciplines.

B3: De projectleden hebben door middel van desk research in kaart gebracht welke instrumenten, (zoals rapportages, factsheets en trainingen) zijn ontwikkeld door verschillende organisaties (zie <https://act4respect.nl/werkvelden>), om te bepalen of het materiaal dat er nu ligt voldoet aan de behoefte van de professionals. In totaal zijn 74 instrumenten bestudeerd. Deze instrumenten zijn geplaatst op de online kennishub van Act4Respect. Tijdens een bijeenkomst met professionals en beleidsmakers uit de co-creatiegroep is bekeken wat er eventueel (door)ontwikkeld zou moeten worden en in welke vorm dat zou moeten (bijv. e-learning of podcasts) en of we belangrijk materiaal misten. Op basis van deze brainstorm is besloten dat er een training gendersensitief werken (zowel face-to-face training als een e-learning module) ontwikkeld zal worden, maar ook podcasts over relevante topics en beknopte factsheets met daarin feiten en cijfers over GGG. In 2018 is een factsheet gemaakt over online seksuele intimidatie, en is gestart met het ontwikkelen van de training. Al dit materiaal is geplaatst op de online Kennishub. Verder zijn voorbereidingen getroffen om genderscans te verrichten op instrumenten van verschillende organisaties, zodat professionals en beleidsmakers

gendersensitief te werk gaan. We hebben hiervoor contact opgenomen met bureau Halt en het Nederlands Jeugd Instituut.

B3: De training “Het G-woord: aandacht voor gender om geweld te voorkomen” is ontwikkeld. Deze training bestaat uit een face-to-face training en een e-learningmodule. In deze training leren professionals en beleidsmakers hoe ze met aandacht voor gender en cultuur effectiever geweld kunnen voorkomen. Ook krijgen zij tips en tools om gender- en cultuursensitief te werken en in gesprek te gaan bij signalen van grensoverschrijdend gedrag. Tevens is er ruimte voor kennisuitwisseling tussen de deelnemers vanuit de verschillende domeinen (onderwijs, zorg etc.).

Op verzoek van en in co-creatie met de doelgroep zijn twee factsheets ontwikkeld: 1) Fysiek, seksueel en cybergeweld vanwege gender: definities, cijfers en risicofactoren en 2) Het G-woord: relatie tussen gender en geweld.

Het verrichten van genderscans bij drie organisaties is niet gelukt. Het kostte veel tijd om organisaties te werven die hieraan mee zouden kunnen doen, en het leverde niets op. Het idee is om in 2020 een simpele genderscan/toolkit te ontwikkelen waarmee organisaties zelf kunnen testen of hun documenten gendersensitief zijn. Mogelijk dat er dan wel organisaties zijn die van ons aanbod gebruik willen maken. Vooral ook omdat in het rapport van GREVIO dat in 2020 is uitgekomen is beschreven dat de aanpak van GGG gender sensitiever zou moeten. We hebben in 2019 wel meerdere organisaties, zoals o.a. Zonta Nederland, stichting Argan en het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) geadviseerd over de gendersensitieve aanpak en preventie van GGG.

In gesprekken met de professionals en beleidsmakers kwam naar voren dat zij het fijn vinden om kennis op te doen via podcasts. Het idee is om in 2020 een podcast te ontwikkelen, de voorbereidingen daarvan zijn eind 2019 getroffen.

B4 en B5: De training het G-Woord is in Q4 in totaal drie keer getest bij de doelgroep, in totaal 20 deelnemers. We bereiken nu vooral de deelnemers die geïnteresseerd zijn in gendersensitief werken en (enige) kennis hebben over dit thema. Het doel van 2020 is om ook professionals en beleidsmakers te bereiken die nog geen kennis over dit thema hebben en het belang mogelijk nog niet inzien. Daar valt dus de grootste winst te behalen. Wat betreft evaluatie is na elke training het proces en de inhoud en intern geëvalueerd en hebben we de training doorontwikkeld. De trainingen zijn ook geëvalueerd door de deelnemers zelf (B6 Monitoring). De training wordt hoog gewaardeerd. Daarnaast hebben de meeste deelnemers aangegeven behoefte te hebben aan een vervolgtraining op het thema cybergeweld.

De factsheets zijn online verspreid en ook in hard-copy gedeeld met de doelgroep tijdens (externe) bijeenkomsten en de trainingen.

Daarnaast zijn er meerdere presentaties gegeven aan de doelgroep op externe bijeenkomsten met als doel deskundigheidsbevordering van professionals en beleidsmakers.

Voortgang ten opzichte van de planning

De voortgang van activiteitenlijn B verloopt volgens plan.

Voortgang ten opzichte van de theory of change

Het eerste jaar van Act4Respect was vooral gericht op het eerste contact met de professionals en beleidsmakers: wat hebben zij nodig? Uit het behoefteonderzoek kwamen vijf behoeften naar voren, namelijk het vergroten van handelingszekerheid, cultuursensitief leren werken, leren over

Het G-woord: aandacht voor gender om geweld te voorkomen

Locatie: Amsterdam
Tijd: 13:00
Type: training

Onder jongeren en jongvolwassenen komt relatief veel fysiek, seksueel en cybergeweld voor. Vaak zijn

[→ Lees meer](#)

cybergeweld, leren over werken met (potentiële) plegers en leren over preventie bij de doelgroep jongvolwassenen. Op deze thema's ontwikkelden we in samenwerking met de co-creatiegroep tools die een plek zullen krijgen in de kennishub. Daarnaast bleek dat weinig professionals het belang van gendersensitief werken onderschrijven als het gaat om preventie. Daarom is besloten om de training te ontwikkelen. Aangezien de meeste professionals het gebrek aan kennis over gendersensitiviteit en het belang daarvan niet onderkennen, vraagt een succesvolle implementatie van deze training om extra aandacht en een slimme branding.

We hebben ook gekeken welke werkvormen het beste werken bij verschillende professionals; het idee van de podcasts is daar een voorbeeld van. Wij willen graag bijdragen aan deskundigheidsbevordering en het verbeteren van competenties maar ook aan beleid, door te luisteren naar wat de professionals en beleidsmakers aangeven nodig te hebben.

De producten die in 2019 in co-creatie met de doelgroep zijn ontwikkeld en geïmplementeerd dragen bij aan de middellange-termijndoelen van deze strategielijn: verbeterde competentie van praktijk- en beleidsprofessionals en breed gedragen implementeerbare beleidsvoorstellen. Voorwaarde is wel dat de doelgroep in voldoende mate wordt bereikt; daar zal dus komend jaar op gefocust worden. Belangrijk is nog wel dat we ook de "un-usual suspects" die nog geen kennis hebben van gendersensitief werken weten te bereiken en zo een grotere impact hebben. In 2020 zullen we de activiteiten voortzetten om de implementatie te bevorderen en daarmee het lange-termijndoel te behalen: toename adequaat handelen praktijk- en beleidsprofessionals en verbeterd beleid.

Hoewel de resultaten van activiteitenlijn B in 2019 nog primair outputgericht waren (het ontwikkelen van training, et cetera), is dit jaar ook de eerste stap richting het realiseren van outcomes gemaakt door het bieden van trainingen en het verspreiden van deskundigheidsaanbod. Hiermee is dus een volgende stap ten opzichte van de Theory of Change gezet. Komende jaren zetten we niet alleen in op het realiseren van een voldoende groot bereik, maar ook op het bereiken van die groepen professionals in praktijk en beleid waar de grootste 'impactpotentie' (verbeterpotentieel) te vinden is.

Strategie B: Overzicht resultaten t/m jaar 2				
Termijn	output	Outcome	Meetwaarde	Resultaat
kort	Uitgewerkt voorstel deskundigheidsaanbod	Inzicht in deskundigheidsbehoefte Actieve groep professionals werkt mee aan het deskundigheidsaanbod	Professionals spreken zich uit middels focusgroepen Co-creatiegroep van 6-10 professionals, verspreid over verschillende disciplines	Rapportage over behoefteonderzoek onder professionals. Plaatsing bestaand aanbod op de kennishub; Co-creatiegroep heeft meegedacht en feedback gegeven op de ontwikkelde producten Factsheet online seksuele intimidatie Factsheet GGG Factsheet risicofactoren Training Gender en Geweld
middellang	Er is een deskundigheidsaanbod	Deskundigheidsaanbod is bekend bij professionals Deelname bijeenkomsten en trainingen is naar verwachting Professionals zijn tevreden over het aanbod	Aanbod is toegepast (beleidsinstrumenten, trainingen voor hulpverleners, blended e-learning) Aanbod via ≥ 2 kanalen onder de aandacht gebracht (landelijke evenementen, via koepelorganisaties, blogs, vakbladen) 500 professionals hebben gebruik gemaakt van het deskundigheidsaanbod 80% van de deelnemers zijn tevreden over het gebruikte aanbod	Deskundigheidsaanbod is onder de aandacht gebracht via ons netwerk en verschillende kanalen (in/extern) Deskundigheidsaanbod is door ruim 100 professionals afgenomen 4 organisaties ontvangen genderadvies

1.3 Voortgang activiteitenlijn C: interventies risicogroepen

Beschrijving

Sommige groepen jongeren zijn kwetsbaarder voor het meemaken of plegen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag dan andere, bijvoorbeeld jongeren met een lage opleiding, jongeren die licht verstandelijk beperkt zijn en 'probleemjongeren'. Gendersensitieve interventies bij deze jongeren hebben als doel het voorkomen van slachtoffer- en daderschap, het vergroten van hun weerbaarheid en het versterken van de geweldspreventie. Door gerichte preventie bij risicogroepen verwachten wij dat de impact toeneemt. We gaan hierbij allereerst uit van bestaande en veelbelovende nationale interventies zoals Make a Move en Girls Talk van Rutgers. We gaan tevens op zoek naar bruikbare (internationale) interventies die gericht zijn op de preventie van meerdere geweldsvormen of hierop kunnen worden aangepast. Deze interventies worden geëvalueerd en op effectiviteit onderzocht. Het gewenste eindresultaat zijn evidence based en schaalbare interventies die slachtoffer- en daderschap bij jongeren helpen voorkomen.

Geplande activiteiten

2018

- C1: Samenstellen adviesgroep.
- C2: Onderzoek naar risicofactoren, werkzame elementen, selectiecriteria interventies.
- C3: Onderzoek naar en selecteren van veelbelovende, combineerbare en opschaalbare interventies.
- C4: Identificatie van proeftuinen: organisaties die interventies willen uitproberen.

2019

- C.5 Doorontwikkelen van de interventies
- C.6 Start implementatie aangepaste interventies (in proeftuinen)
- C.7 Monitoring en evaluatie interventies

Activiteiten en outputresultaten

Output in 2018:

- C1: Samenstelling adviesgroep en toetsing van ideeën bij adviesgroep.
- C2: Rapportage over onderzoek naar risicofactoren, werkzame elementen en selectiecriteria.
- C3: Shortlist van veelbelovende interventies.

Output in 2019:

- C4: Identificatie van de proeftuinen is uitgesteld naar 2020
- C5: Interventies zijn doorontwikkeld en er is een extra module gemaakt
- C6 en C7: implementatie, monitoring en evaluatie vinden plaats in 2020

Toelichting:

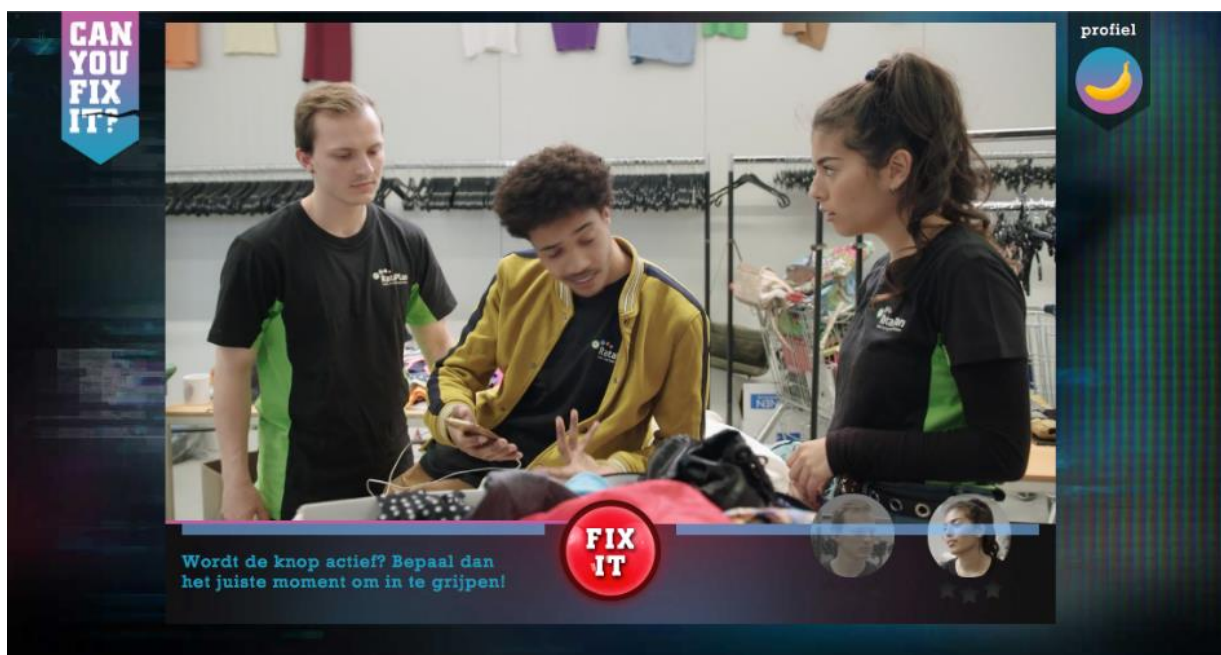
C1: De adviesgroep is samengesteld en bestaat uit 6 leden uit verschillende domeinen en organisaties (Hogeschool Utrecht, Verwey-Jonker Instituut, Movisie, Avans Hogeschool, Radboud Universiteit en Spanjaard Development & Training). De leden hebben een achtergrond als onderzoeker en/of interventie-ontwikkelaar, uiteenlopende ervaring met de doelgroep van Act4Respect en overstijgende expertise binnen de thema's fysiek, seksueel en/of cybergeweld. Zo verrijken de leden van de adviesgroep het programma o.a. met expertise op de volgende thema's: jongeren en seksualiteit op sociale media, agressie en huiselijk geweld, de maatschappelijke positie van jongeren met een migratieachtergrond, LHBTI-emancipatiebeleid en het ontwikkelen van effectieve interventies.

C2: Het onderzoek naar risicofactoren, werkzame elementen en de selectiecriteria voor interventies is uitgevoerd en verwerkt in een interne rapportage. Begin 2019 is een extra literatuurstudie uitgevoerd naar internationale veelbelovende interventies met als doel om de werkzame elementen van deze interventies in beeld te krijgen.

C3: In de Databank Effectieve sociale interventies van Movisie en Databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut is gezocht naar welke veelbelovende interventies er zijn op het gebied van fysiek, seksueel en cybergeweld bij jongeren en jongvolwassenen. Deze lijst is gepubliceerd op de online kennishub van Act4Respect. Vervolgens is in samenspraak met professionals en experts en het Ministerie van OCW bepaald welke interventies doorontwikkeld worden. Besloten is om vier counselingsprogramma's van Rutgers door te ontwikkelen, namelijk Girls'Talk, Make a Move en van beide programma's ook de varianten voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking (de 'plus'-varianten). Daarnaast is in 2019 de mogelijkheid onderzocht voor doorontwikkeling van Stay in Love, een interventie van Movisie over relatiegeweld onder jongeren. Stay in Love is gebaseerd op de effectieve Amerikaanse interventie Safe Dates.

C4: In 2019 deed zich de mogelijkheid voor om een projectvoorstel in te dienen bij ZonMW voor effectonderzoek in het preventieprogramma Effectonderzoek Lacunes. Rutgers heeft de Erasmus Universiteit benaderd voor onderzoek naar Make a Move en Make a Move+. Dit heeft geresulteerd in een plan voor een vierjarig traject waarin zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek wordt uitgevoerd door EUR en Atria. Eind december kregen we het bericht dat het voorstel is gehonoreerd. Dit onderzoek en het onderzoek in de proeftuinen worden op elkaar afgestemd.

C5: In 2019 zijn de 4 counselingsprogramma's herzien en met name gendersensitiever gemaakt. Er is besloten om niet een aparte interventie over partnergeweld te maken (uitgaande van Stay in Love), omdat de verwachting is dat het veld een extra interventie van rond de 8 bijeenkomsten niet zo snel zal inzetten, naast de interventies over seksuele grensoverschrijding die er al zijn. Daarnaast komen de risicofactoren van partnergeweld voor een deel overeen met de risicofactoren van seksuele grensoverschrijding. Daarom is een module van twee bijeenkomsten gemaakt (afronding in 2020) over partnergeweld, die aangeklikt kan worden aan Girls'Talk en Make a Move, en aan andere groepsounselingsprogramma's. De module kan eventueel ook zelfstandig ingezet worden. Daarnaast zijn twee gender- en cultuursensitieve 'Can You Fix it?' filmpjes gemaakt over partnergeweld, die naast het al bestaande aanbod van filmpjes zullen worden ingezet. Can you fix it is een online game voor jongeren om inzicht te krijgen in grensoverschrijdend gedrag, en biedt handelingsperspectieven. Deze activiteiten hebben langer geduurd dan beoogd.

In dit filmpje 'Fair of niet fair' staat de dubbele seksuele moraal en slutshaming centraal. Het filmpje 'Flirt zij met een ander' gaat over jaloezie en relaties en de (preventie van) geweld. Beide filmpjes zijn te vinden op <https://sense.info/nl/toolkit/game-can-you-fix-it>

C6 en C7: De planning van deze activiteitenlijn loopt dus om een aantal redenen uit. Het onderzoek in de proeftuinen, waar monitoring en evaluatie deel van uitmaken, zal plaatsvinden in 2020.

Voortgang ten opzichte van de planning

We lopen achter op de planning, zoals hierboven aangegeven. Er is tijd gaan zitten in onderzoek naar de haalbaarheid van de doorontwikkeling van Stay in Love, en in het onderzoeksvorstel voor ZonMW.

Voortgang ten opzichte van de theory of change

De keuze voor de interventies past binnen de voorgestelde strategie om interventies door te ontwikkelen voor risicogroepen: Girls'Talk is gericht op laag-opgeleide meiden, Make a Move op jongens in de jeugdzorg, en de plusvarianten op jongeren met een lichte verstandelijke beperking. Al deze groepen lopen een verhoogd risico op het plegen dan wel meemaken van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Doorontwikkeling bestaat uit het gendersensitief maken van deze interventies, en een module over relatiegeweld.

Strategie C: Overzicht resultaten t/m jaar 2				
Termijn	Output	Outcome	Meetwaarde	Resultaat
kort	Uitgewerkt voorstel (door) te ontwikkelen interventies	Inzicht in risicofactoren slachtoffer- en ouderschap Inzicht in werkzame elementen in preventieve interventies GGG Inzicht in veelbelovende interventies Actieve groep professionals werkt mee aan de selectie	Onderzoek geeft inzicht in risicofactoren, werkzame elementen, selectiecriteria interventies 2-3 veelbelovende interventies zijn geselecteerd Per interventie is - in samenspraak met 6-10 professionals - een voorstel van (door)ontwikkeling opgesteld	Rapportage over onderzoek naar risicofactoren, werkzame elementen en selectiecriteria 2 interventies (Girls'Talk en Make a Move), beide met een variant voor LVB, zijn geselecteerd Interventies zijn gendersensitiever gemaakt, er is een aanvullende module ontwikkeld, er zijn 2 Can You Fix It-films ontwikkeld Voorstel voor effectonderzoek (Make a Move(+)) is geschreven en gehonoreerd (ZonMW)

1.4 Voortgang activiteitenlijn D: kennishub

Beschrijving van activiteitenlijn D

De alliantie ontwikkelt in co-creatie met professionals een interactieve kennishub. Hierin worden kennis en ervaringen over fysiek, seksueel en cybergeweld uit onderzoek en de praktijk digitaal en *in real life* gedeeld. Het Netwerk Gender en Geweld wordt hier ook aangekoppeld. Professionals willen graag leren wat jongeren belangrijk vinden.⁶ Jongeren dragen daarom ook bij aan e-learning en tips en tools voor professionals. De kennishub is tevens het verzamelpunt voor ervaringen met veelbelovende

⁶ Dit leren we telkens weer: Professionals zijn gericht op het geluid van vakgenoten (een huisarts leert het liefst van een huisarts, een jongerenwerker van een jongerenwerker etc. En daarnaast van de doelgroep zelf: een oproep van een patiënt/cliënt/doelgroepvertegenwoordiger 'komt binnen' en maakt dat iets geen ver-van-mijn-bedshow meer is. Projecten waarin we dit zien en horen zijn bijvoorbeeld het Geweld in afhankelijkheidsrelaties-traject (monitorlerensignaleren.nl), seksindepraktijk.nl (Rutgers met beroepsverenigingen), Beat the Macho (Rutgers/Movisie/SANL: jongenscampagne samen met jongens en jongerenwerkers), Coming In (COC/Movisie/Rutgers: sociale en zorgprofessionals worden gegrepen door de testimonials vanuit de biculturele LHBTI gemeenschap.)

en effectieve interventies en duurzame campagneonderdelen. De kennishub is een 'levend project' dat steeds verder wordt ontwikkeld en gevuld. Het gewenste eindresultaat is dat professionals actief participeren in een zelfstandige en actuele (online) kennishub voor preventie van GGG.

Geplande activiteiten:

2018

- D1: Behoeft van professionals vaststellen over vorm(en) van kennishub.
- D2: Samenstellen van redactieteam.
- D3: Online platform instellen en agenderen.

2019

- D4: Modereren van de *online en offline community*
- D5: Monitoring kennishub.

Activiteiten en outputresultaten in 2018

Output 2018:

- D1: Interviews met co-creatiegroepleden zijn gehouden en content is op de kennishub geplaatst.
- D2: Er is een redactieteam samengesteld.
- D3: Website is gelanceerd en bekend gemaakt.

Output 2019:

- D4: Kennishub heeft 5810 bezoekers. Dit aantal is aanzienlijk hoger dan wij beoogden namelijk 1000 bezoekers. Paginaweergaves: 33.627. Unieke paginaweergaves: 13.274
- LinkedIn Group heeft 111 leden.
- D5: Jaarrapportage gebruik en tevredenheid kennishub.

Toelichting

D1: Begin 2018 is gestart met 15 online interviews en 2 focusgroepen (n=11) met professionals waarin is gevraagd naar de wijze waarop professionals hun kennis over GGG opdoen en welke wensen er zijn ten aanzien van de (interactieve) kennishub.

D2: Vervolgens is een redactieteam (n=6) ingesteld, bestaande uit beleidsmakers en professionals uit 7 organisaties (Qpido, Spirit, Gemeente Leiden, Pretty Woman, Sense Noord-Nederland/ GGD Groningen, Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ en de Blijf Groep). Een deel van het redactieteam is geworven uit ons netwerk. Daarnaast is gekeken naar welke relevante professionals en beleidsmakers deel hebben genomen aan de focusgroepdiscussies (D1) en zijn deze benaderd.

D3: Op basis van de input uit de 2 focusgroepen en het redactieteam is de online kennishub ontwikkeld: www.act4respect.nl. De website is het interactieve online knooppunt voor interventies en beleid ter preventie van GGG onder jongeren, en is gebouwd door Atria in samenwerking met 23G. Hierop treffen beleidsmakers en professionals betrouwbare kennis, onderzoeksresultaten, cijfers, ervaringen, tools, tips en inspiratie hoe aan de slag te gaan met de preventie van GGG onder jongeren, onderverdeeld in verschillende werkvelden, maar ook veelbelovende interventies op het gebied van fysiek, seksueel en cybergeweld. De site is in december 2018 feestelijk opengesteld met circa 36 aanwezige genodigden en een inhoudelijk programma. De website wordt ook gepromoot via onze sociale media en via het netwerk van Act4Respect. De website heeft in december 2018 480 bezoekers gehad, eind januari 2019 was dit aantal 881. De lancering was tevens de eerste bijeenkomst van de offline kennishub. Uit de focusgroepen en gesprekken met het redactieteam kwam ook naar voren dat er behoefte is aan netwerkbijeenkomsten waar de verschillende domeinen (onderwijs, zorg&welzijn en veiligheid &

justitie) bij elkaar komen om van elkaar kunnen leren. Tijdens de lanceringsbijeenkomst stond daarom ook een netwerkborrel op het programma waar professionals uit verschillende domeinen met elkaar in gesprek konden gaan.

D4: De kennishub stond in 2019, zoals het voorgaande jaar, in het teken van het opzetten van de online en offline community. Alle onderdelen zijn ook volgens plan uitgevoerd. De voornaamste communicatiedoelstelling was dat de doelgroepen afweten van het bestaan van de kennishub en de waarde hiervan inzien, namelijk als de plek waar alle belangrijke informatie te vinden is over fysiek, seksueel en cybergeweld. Het is de bedoeling dat zij de kennishub inzetten ter vergroting van hun kennis en geïnspireerd worden om hiermee aan de slag te gaan. Om die reden creëerden we wekelijks content zoals interviews met professionals en polls voor Act4respect.nl. We zijn ook veelvuldig in de media geweest waar we refereerden aan de website van Act4Respect. De projectleden doen dit ook op externe bijeenkomsten. Met als resultaat dat we significant meer bezoekers hebben dan beoogd, namelijk 5810 in plaats van 1000. Daarnaast zijn we een Act4Respect LinkedIn Groep gestart, met 111 leden, waar we regelmatig berichten plaatsen en de redactieleden van Act4Respect (D2) zelf ook berichten plaatsen.

We hadden elk kwartaal contact met hen, om hun behoefte vast te stellen maar ook om input op te halen over bijvoorbeeld toekomstige bijeenkomsten voor op de agenda van de website Act4respect.nl of belangrijke sprekers voor de offline kennishub. Het coördineren van het redactieteam kostte meer tijd dan beoogd. De deelnemers zijn namelijk druk met hun eigen werkzaamheden, waardoor de community manager van Act4Respect veel tijd kwijt was aan praktische zaken om het contact te bevorderen. Eind 2019 is besloten om een ander concept uit te proberen om hun betrokkenheid te vergroten. We vroegen hen in 2020 om de beurt een social media take-over te doen. Tijdens zo een take-over wordt de Act4Respect LinkedIn groep een maand lang overgenomen door een van de redactieleden. De leden plaatsen in die maand 1 á 2 relevante berichten aangaande hun werk, zoals een boeiende bijeenkomst waar zij bij aanwezig waren. De leden waren hier erg enthousiast over. De take-over is inmiddels gestart.

Het jongerenpanel op het congres sociale normverandering werd zeer gewaardeerd

Wat betreft de offline Hub: er zijn tevens twee bijeenkomsten georganiseerd. De eerste was een expertmeeting over online intimidatie in het onderwijs. De deelnemers waardeerden een expertmeeting over dit thema, maar hadden ook nog behoefte aan handelingsperspectief. Dit is meegenomen in het activiteitenplan 2020.

Daarnaast is op 29 november 2019 tijdens de '16 dagen tegen geweld tegen vrouwen' een congres georganiseerd met als titel: Sociale normverandering onder jongeren ter preventie van geweld: naar een positieve benadering. Dit was een relatief klein congres (90 bezoekers) maar volgeboekt en hoog gewaardeerd door de deelnemers. Vooral het feit dat we een jongerenpanel hadden waar de deelnemers vragen aan konden stellen werd gewaardeerd.

D5: Monitoring van de kennishub gebeurt ook op kwantitatieve wijze. Zo is het door ons ontwikkelde materiaal dat is gepubliceerd op de website van Act4Respect (voornamelijk in Q4) in totaal 133 keer gedownload, en weten we dat de meeste bezoekers van de website via LinkedIn bij ons terecht komen. 34 procent van de bezoekers komt direct (zonder *referral*) bij ons terecht, wat een mooi resultaat is. De polls worden relatief weinig ingevuld, mogelijk is dat te wijten aan de ingewikkelde formulering van de stelling en antwoordcategorieën. Deze informatie gebruiken we om de HUB door te ontwikkelen.

Voortgang ten opzichte van de planning

De voortgang van activiteitenlijn D verloopt volgens plan.

Voortgang ten opzichte van de theory of change

De kennishub van Act4Respect is een groeiend interactief en actueel (online) platform om professionals en beleidsmakers te ondersteunen met naar praktijk vertaalde onderzoekskennis, discussies, e-learning, tools en tips en bijeenkomsten rondom interventies en beleid ter preventie van GGG te realiseren. Het lange-termijndoel van deze strategielijn is dat professionals actief participeren in een zelfstandig geworden en actuele (online) kennishub preventie GGG. Het is een uitdaging om dit te bewerkstelligen, omdat het in de praktijk relatief veel tijd kost om een kennishub draaiende te houden en dit voor de professionals mogelijk een drempel zal zijn om hieraan mee te werken. Het is daarom belangrijk dat in 2020 geïnventariseerd zal worden of dit mogelijk is en zo ja, hoe we dit kunnen realiseren. Het idee is om hier ook jongeren bij te betrekken.

Strategie D: Overzicht resultaten t/m jaar 2				
Termijn	Output	Outcome	Meetwaarde	Resultaat
kort	Een online kennishub is opgezet.	Online platform op basis van wensen professionals, is gereed	Online platform is online beschikbaar.	Redactieteam is samengesteld die input levert op de kennishub. Website act4respect.nl is gelanceerd LinkedIn Group is gestart
middel- lang/ lang	Online kennishub preventie GGG waar betrokkene n actief halen en brengen en ingespeeld wordt op actuele gebeurtenissen.	Professionals bezoeken kennishub naar verwachting Professionals leveren input voor en reageren op kennishub Producten van alle activiteitenlijnen van deze alliantie zijn vindbaar op de kennishub	Gebruikersonderzoek geeft inzicht in: ≥1.000 bezoekers in jaar 2 en ≥5.000 bezoekers in jaar 3 ≥10.000 bezoekers in jaar 5 ≥25 professionals geven input vast redactieteam van 3-6 professionals en onderzoekers 80% is tevreden over aanbod kennishub; 70% ziet een meerwaarde in het aanbod van de kennishub)	Website heeft 5810 bezoekers. LinkedIn Group heeft 111 leden. Expertmeeting online intimidatie met 25 bezoekers Congres sociale normverandering met 90 bezoekers

1.5 Monitoring en evaluatie

Voortgang op het gebied van monitoring en evaluatie

Sinds juli 2018 is Sinzer betrokken bij het programma Act4Respect als partner op het gebied van monitoring & evaluatie. In 2019 is Sinzer bij alle projectgroepbijeenkomsten aanwezig geweest om op de hoogte te blijven van de voortgang van de Alliantie en vervulde in die hoedanigheid een monitoringsrol op overkoepelend niveau. De inhoudelijke bijdrage op het gebied van monitoring & evaluatie van Sinzer was in 2019 nog relatief beperkt. Hoewel in de meeste activiteitenlijnen de eerste stappen zijn gezet richting het realiseren van veranderingen (*outcomes*) binnen de doelgroepen van de alliantie (jongeren en jongvolwassenen, professionals en risicogroepen), was het nog te vroeg om inzichtelijk te kunnen maken in hoeverre de beoogde *outcomes* ook daadwerkelijk optreden. Monitoring & evaluatie was in 2019 dan ook nog met name gericht op het registreren van outputs; een taak die wordt vervuld door de Alliantiepartners zelf.

In 2020 voert Sinzer een mid-term evaluatie uit naar de voortgang van de alliantie. Het uitvoeren van deze evaluatie vormt het zwaartepunt van hun opdracht. Eind 2019 heeft Sinzer een voorstel gedaan voor de opzet van de mid-term evaluatie en een set van mogelijke evaluatievragen voorgesteld. Deze vragen zijn inmiddels door de stuurgroep geaccordeerd en vormen als zodanig de kaders van de evaluatie. De evaluatie zal o.a. als strategische input dienen voor de verdere looptijd van de Alliantie. De werkzaamheden vinden plaats in maart, april, mei 2020. Het eindrapport wordt voor de zomer verwacht.

1.6 Reflectie

Er is het afgelopen jaren veel werk verzet. In het eerste jaar hebben we een gedegen voorbereiding gedaan voor alle vier activiteitenlijnen, die in jaar 2 hebben geleid tot concrete activiteiten en resultaten. Over het algemeen liggen we inhoudelijk op koers. Bij een aantal subactiviteiten bleek de oorspronkelijke planning te optimistisch. In algemene zin had dit te maken met het opstarten van de alliantie, het zoeken naar manieren hoe we het best kunnen samenwerken, het doordenken van de verschillende strategieën. Daarnaast probeerden we met name wat betreft de campagne een goede verbinding te maken met andere campagnes; er is op seksueel-geweldgebied veel aan de hand. Verder hebben we van tevoren bedacht om in elke activiteitenlijn te willen werken met co-creatie en adviesgroepen. De werving daarvan bleek meer tijd te kosten dan voorzien, vooral het realiseren van een divers team bleek een uitdaging. Het heeft ons bijvoorbeeld meer tijd gekost dan verwacht om professionals met een migrantenachtergrond te werven. Ook blijkt het moeilijk om jongeren voor langere tijd aan ons te verbinden.

De voortgang loopt dus deels volgens de planning, en voor een deel anders dan beoogd. Veranderingen hebben niet alleen te maken met tijd en extra onderzoek, maar ook met nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Het effectonderzoek naar Make a Move en Make a Move+, dat EUR en Atria kunnen gaan uitvoeren met subsidie van ZonMW, is voor Act4Respect een enorme buitenkans; in ons vorige jaarverslag gaven we nog aan dat een klassieke RCT eigenlijk buiten de mogelijkheden ligt van Act4Respect. Dit project zal ook nieuwe inzichten opleveren over effectonderzoek naar interventies over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag onder jongeren. Binnen Act4Respect kunnen we nu focussen op kwalitatief (implementatie)onderzoek en de nieuwe module.

Verder leveren de activiteiten zelf ook nieuwe inzichten op over hoe we verder gaan. Voor de campagne is bijvoorbeeld besloten om de activiteiten niet te concentreren in twee pieken, maar over de loop van drie jaar te spreiden. Voor de activiteitenlijn deskundigheidsbevordering zijn we tot inzicht gekomen dat we vooral moeten luisteren naar waar de professionals en beleidsmakers zelf behoefte

aan hebben. Zo hadden wij bedacht om genderscans aan te bieden, terwijl de doelgroep mogelijk het belang van deze scans niet inzag en liever persoonlijk advies wil over gender en geweld.

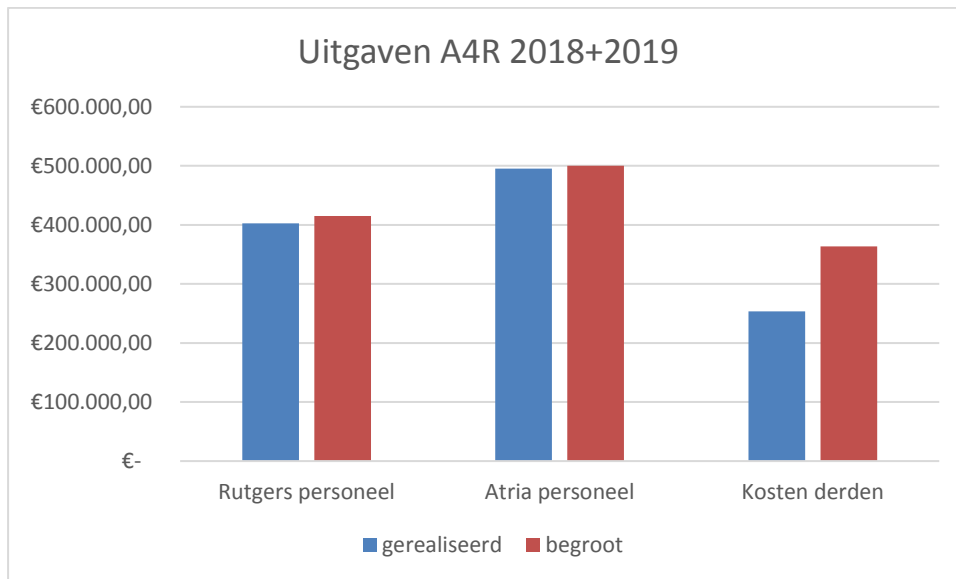
1.7 Samenwerking

De samenwerking tussen Atria en Rutgers loopt goed, ondanks het feit dat we nog niet eerder hadden samengewerkt. Inhoudelijk vullen we elkaar goed aan: de expertise van Rutgers ligt vooral op het gebied van seksualiteit, campagnes en het ontwikkelen van interventies, de expertise van Atria (ook) bij gender en partner- en cybergeweld. Beide organisaties zijn bedreven in het doen van onderzoek. De samenwerking wordt ervaren als een inhoudelijke en collegiale verrijking.

De samenwerking met de andere allianties en met OCW ervaren wij als plezierig. Met andere allianties worden ervaringen uitgewisseld. Het is goed om van elkaar te horen dat ook andere allianties opstarttijd nodig hadden om goed en gericht aan de slag te kunnen. Daarnaast speelt in meerdere allianties de vraag hoe realistisch om te gaan met effectonderzoek.

OCW stelt zich op als ondersteunende en meedenkende partner, met oog voor knelpunten, en biedt ruimte voor nieuwe inzichten en leren van gemaakte fouten.

2 Financiën

Financiën op koers

Het programma van de alliantie Act4Respect heeft in het begin van 2018 even tijd nodig gehad om op te starten. Sommige zaken verliepen niet precies als voorzien en vroegen om extra verkenning. De grote lijn is dat de verschillende actielijnen zijn ingezet als bedoeld, soms dus met een vertraging op de lijn, die we in 2019 grotendeels zijn ingelopen. Alleen bij actielijn C, interventies van risicogroepen, zien we dat dit nog niet helemaal het geval is.

Personele inzet

Qua uitgaven heeft Rutgers aan personeel in 2018 en 2019 vrijwel het gehele beschikbare budget benut (97%). Dit geldt ook voor Atria (99%).

Als we kijken naar de ureninzet op de verschillende onderdelen dan zien we dat er meer uren dan begroot gemaakt zijn voor de campagne (+12%) en de kennishub (+9%). Voor deze twee activiteitenlijnen geldt dat toen deze onderdelen eenmaal gingen lopen dit ook een aanzuigende werking had op activiteiten. In beide gevallen is er aan het eind van het jaar intensief gewerkt. De campagne (A) liep volop en vanuit de kennishub (D) werd een congres georganiseerd waar veel relevante elementen aan gekoppeld konden worden. Rondom deskundigheidsbevordering (B) is de ureninzet min of meer gelijk geweest aan de oorspronkelijke begroting (+3%). Minder uren dan begroot zijn gemaakt voor het onderdeel interventies voor risicogroepen (C), waar we om een aantal redenen wat minder hard konden gaan dan bij de andere activiteitenlijnen (-22%). Hoewel dit best een substantieel verschil is, hebben we op deze activiteitenlijn gedaan wat we konden doen. We verwachten een inhaalslag in 2020, wanneer de proeftuinen gaan lopen en zo de achterstand ook weer in te lopen. Dit is wel een aandachtspunt voor 2020, we monitoren uiteraard de voortgang op deze activiteitenlijn en bekeken wordt of dit nog vraagt om bijstelling/intensivering in de periode daarna.

Kosten derden

In 2018 en 2019 is qua kosten derden minder uitgegeven, dan begroot (70%). Dit heeft te maken met het feit dat campagnekosten (A) anders zijn gespreid om een doorlopende campagnelijen mogelijk te maken. Ten behoeve van de deskundigheidsbevordering (B) willen we extra producten ontwikkelen in 2020 (zoals de podcast). Het budget wordt dus overgeheveld. Daarnaast zijn binnen

de activiteitenlijn C nog geen proeftuinen geselecteerd en ondersteund, die kosten zullen vanaf 2020 gemaakt gaan worden.

Wat betreft de kennishub (D) zullen de kosten in 2020 gemaakt worden, in 2018 is namelijk vertraging opgelopen in het opstarten van de offline kennishub en zijn er daarom minder bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast zijn er kosten gereserveerd voor jaarlijks onderhoud, support en hosting van de website en voor het inhuren van stagiaires ter ondersteuning van de community manager van de kennishub.

Bijlagen

Bijlage 1: Output van de alliantie 2018 en 2019

Rapporten

A: Campagne

- E. Maliepaard, S. de Grauw, W. van Berlo, J. Mejdoubi, & L. Post (2018). Rapportage literatuuronderzoek sociale normen en beïnvloedingsmechanismen (Intern document)
- S. de Grauw, T. de Jong, W. Krebbekx & J. Mejdoubi (2019). Rapportage kwantitatief vooronderzoek sociale normcampagne (intern document).
- Maliepaard, E., J. Mejdoubi & W. Krebbekx (2019), Onderbouwing campagne. Two-pager.

B: Deskundigheidsbevordering

- S. Dijkstra, S. de Grauw, & Z. Sariaslan (2018). Rapportage behoefteonderzoek (intern document).
- S. de Grauw & Z. Sariaslan (2018). Rapportage analyse bestand deskundigheidsaanbod (intern document).
- S. de Grauw, J. Mejdoubi, & Z. Sariaslan (2018). Startdocument ontwikkeling deskundigheidsbevordering (intern document).
- S. de Grauw (2019). Evaluatie training Gendersensitief werken (intern document).

C: Interventies risicogroepen

- S. de Grauw, W. van Berlo, W. Krebbekx, L. Post, & J. Mejdoubi (2018). Rapportage werkzame elementen en selectiecriteria veelbelovende interventies (intern document)
- S. de Grauw, & L. Post (2018). Rapportage analyse bestand interventieaanbod (intern document)
- Maliepaard, E. & J. Mejdoubi, S. de Grauw, M. Jonker & W. van Berlo (2019), Theoretisch kader module "Partnergeweld". Intern document.

D: Kennishub

- S. Dijkstra, S. de Grauw, J. Mejdoubi, & Z. Sariaslan (2018). Rapportage behoefteonderzoek (intern document)
- M. Leyens, C. Sanchez Ramirez, R. Jaggoe, S. Vonk (2019). Act4Respect door de ogen van professionals. Kwalitatieve analyse van de website van Act4Respect. J. Mejdoubi, S. de Grauw, W. van Berlo, W. Krebbekx, S. Holla, S. Bouma (2019). Begrippenlijst gender en geweld

Presentaties

- S. de Grauw, maart 2018, Sense doedag, Act4Respect & Gendergerelateerd geweld.
- S. de Grauw, maart 2018, Congres contactfunctionarissen, Preventie gendergerelateerd geweld.
- J. Mejdoubi, juni 2018, Atria, presentatie aan Chinese delegatie van experts op het gebied van gender, Act4Respect.
- S. de Grauw, november 2018, Netwerk aanpak seksueel geweld Rotterdam-Rijnmond, infomarkt.
- W. Krebbekx, november 2018, Lancering Gender Meerpartijen Initiatief. Den Haag: Wo=Men, Seksueel geweld en Act4Respect. S. de Grauw, 6 februari 2019, Workshop gendersensitiviteit, Utrecht: Universiteit Utrecht.
- J. Mejdoubi, november 2018, Unicef Student Team, Act4Respect & Gendergerelateerd geweld.
- J. Mejdoubi, 4 maart 2019, Lunchlezing Atria, vooronderzoek Act4Respect
- S. Bouma, 5 maart 2019, IDEM, Presentatie Act4Respect & Gendergerelateerd geweld.

- W. Krebbekx, 2 april 2019, Lezing Gender Gerelateerd Geweld en Act4Respect voor SexMatters, Atria.
- W. Krebbekx, 3 april 2019, Twee workshops 'Sexting: Wat is het probleem? Hoe te handelen in de schoolcontext?', Conferentie 'Met alle Respect', Jaarbeurs Utrecht.
- W. Krebbekx, 24 april 2019, Lezing 'Sexting: 10 jaar actie en reactie', YWCA Utrecht.
- L. Post, 9 mei 2019, Atria, Presentatie over Act4Respect aan internationale partners (uit Samoa, Madagascar, India, Sri Lanka en Spanje) i.h.k.v. een study visit binnen het Erasmus+ uitwisselingsproject 'Breaking the Cycle', gericht op het betrekken van jongens en mannen bij het voorkomen van geweld, Atria
- W. Krebbekx, 2 juli 2019, College 'Sex education in the Netherlands', LOVA Summerschool Feminist Anthropology, Amsterdam.
- W. Krebbekx, 3 juli 2019, College 'Sex education in the Netherlands', Summer Institute on Sexuality, University of Amsterdam.
- S. de Grauw & W. Krebbekx, 6 augustus 2019, Doelgroep-bijeenkomst met jongeren uit Randstedelijk milieu (pitchen sociale-normcampagne)
- S. de Grauw & W. Krebbekx, 7 augustus 2019, Doelgroep-bijeenkomst met jongeren buiten de Randstad (pitchen sociale-normcampagne)
- W. van Berlo, 23 september 2019, presentatie over Act4Respect voor de expertmeeting over online seksueel geweld.
- S. de Grauw, 29 november 2019, Presentatie mannelijkheid en de preventie van geweld, congres Sociale normverandering onder jongeren ter preventie van geweld: naar een positieve benadering.
- M. Puts & J. Mejdoubi, 29 november 2019, Presentatie over Campagne Generatie Ja.. En? , congres Sociale normverandering onder jongeren ter preventie van geweld: naar een positieve benadering.
- J. Mejdoubi, 10 december 2019, Gendernormen en geweld, Mensenrechtenmens-event, Utrecht.
- L. Post, 10 december 2019, Ministerie van OCW, Presentatie over Act4Respect voor een Slowaakse delegatie.

Artikelen

- Krebbekx, W., Mejdoubi, J., Römken, R. Factsheet Online Seksuele Intimidatie. CoMensha/Veilig Thuis, <http://www.huiselijkgeweld.nl/typengeweld>.
- Lormans, T. (2018). Praten helpt: Interview met Jamila Mejdoubi. *Handelingen: tijdschrift voor praktische theologie en religiewetenschap*, 45(3), 66–70.

Wetenschappelijke publicaties

- Maliepaard, E., van Berlo, W., & Mejdoubi, J. (under review). Jongeren, masculiniteit en meervoudige onwetendheid: recept voor seksueel geweld en preventie? *Tijdschrift voor Seksuologie*.

Begeleide theses

- Koenen, R. (2019). *Changing Perspectives: A Qualitative Approach to Men Negotiating Sexual Consent*. MA thesis, University of Amsterdam
Supervisors: W. Krebbekx (Atria) & M. Cottingham (UvA).
- Hodl, C. (2019). *"Breaking with the Silence" A Critical Discourse Analysis of Feminist Voices on #MeToo*. MA thesis, University of Amsterdam
Supervisors: W. Krebbekx (Atria) & M. van Heesch (UvA).
- Van den Boogaard, J. (2019). *From victim-blaming to survivor-supporting : survivors of sexual violence and their support persons in the Me Too era*. MA thesis, University of Amsterdam
Supervisors: S. Holla (Atria) & M. van den Berg (UvA)

- Brunsting, M. (2019). *"This Ends When Men End it" : Men on Reddit Grappling with Shifting Gender Relations in the Wake of #MeToo*. MA thesis, University of Amsterdam
Supervisors: S. Holla (Atria) & P. Mepschen (UvA)

Expertmeeting en congressen

- 18 december 2018, lancering www.act4respect.nl.
- 23 september 2019, Expertmeeting Online intimidatie in het onderwijs, Atria Amsterdam.
- 29 november 2019, Congres Sociale normverandering onder jongeren ter preventie van geweld: naar een positieve benadering, OBA Amsterdam.

Communicatie-uitingen

- NOS. (2018, 8 maart). Internationale Vrouwendag: ook in Nederland nog genoeg te winnen. Geraadpleegd van <https://nos.nl/artikel/2221300-internationale-vrouwendag-ook-in-nederland-nog-genoege-te-winnen.html>.
- Trouw. (2018, 20 april). #MeToo-discussie landt in Japan: minister stapt op. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/home/-metoo-discussie-landt-in-japan-minister-stapt-op~a3dbba1a/>.
- Zembla Online. (2018, 2 mei). Hoe komt het dat we #MeToo moe zijn? 'Kennelijk achten we het niet belangrijk genoeg'. Geraadpleegd van <https://zembla.bnnvara.nl/nieuws/hoe-komt-het-dat-we-metoo-moe-zijn-kennelijk-achten-we-het-niet-belangrijk-genoege>.
- KIS.nl (2018, 8 juni). 'Vrouwen hebben er genoeg van' Kennisatelier 'de seksuele moraal in diversiteitsperspectief'. Geraadpleegd van <https://www.kis.nl/artikel/vrouwen-hebben-er-genoege-van>.
- AD. (2018, 14 juli). 'Is het risico van stalking voldoende ingeschat?'. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/binnenland/is-het-risico-van-stalking-voldoende-ingeschat~a2ee2bd0/>
- RTL Nieuws. (2018, 19 juli). Renée Römken wordt geïnterviewd voor 18.00 en 19.30 uur journaal over de aanpassing van de zedenwet in Spanje en Zweden en de mogelijke aanpassing van de wet in Nederland.
- De Nieuws BV. (2018, 2 oktober). Verkrachtingszaak Ronaldo heropend: 'Metoo in voetbalwereld niet vergelijkbaar met Hollywood'. *NPO Radio 1*. Geraadpleegd van <https://www.nporadio1.nl/sport/12188-ronaldo-verdacht-van-verkrachting>
- Ballan, H. (2018, 11 oktober). Fictieve sextingzaak als voorlichting: 'Ik wil geen echte naaktvideo vinden hoor'. *De Volkskrant*. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/fictieve-sextingzaak-als-voorlichting-ik-wil-geen-echte-naaktvideo-vinden-hoor~bfed4ae5/>
- NU.nl. (2018, 14 oktober). Is er na een jaar #metoo een omslag op de werkvloer? Interview met Renée Römken.
- Jeugdzorg Nederland. (2018, november). Uitnodiging lancering kennishub Act4Respect. *Nieuwsbrief Jeugdzorg Nederland*.
- UN Women. (2018, 14 november). Atria en Rutgers lanceren kennishub tegen geweld. *Orange the World*. Geraadpleegd van <https://www.orangetheworld.nl/2018/11/23/atria-en-rutgers-lanceren-kennishub-tegen-geweld/>.
- van Paasen, D. (2018, 23 november). #MeToo op de werkvloer: bang voor haar baan, dus geen klacht. *De Volkskrant*. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/metoo-op-de-werkvloer-bang-voor-haar-baan-dus-geen-klacht~bf879daf/>.
- Oecumenische Vrouwensynode. (2018, 9 december). Lancering Act4respect. Geraadpleegd van <https://www.vrouwensynode.nl/atria-lanceert-act4respect/>.
- Mejdoubi, J. (2018, 18 december). Documentaire over #metoo en #menaretrash. Fontys Tilburg.
- NPHF Federatie voor Gezondheid. (2018, 18 december). Atria en Rutgers starten Act4Respect. Geraadpleegd van <https://www.federatievoorgezondheid.nl/>.
- Eijsink, G., & Govaert, C. (2019, 13 januari). Het mediamijnenveld #MeToo. *Medialogica*. Geraadpleegd van <https://www.human.nl/medialogica/kijk/afleveringen/2018/aflevering-7.html>

- Kreulen, E. (2019, 12 januari). Ambrien Moeniralam (16) legt intimiderende opmerkingen met krijt vast op straat en Instagram. *Trouw*. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/nieuws/ambrien-moeniralam-16-legt-intimiderende-opmerkingen-met-krijt-vast-op-straat-en-instagram~b1c936a3/>
- Lips, H. (2019, 14 januari). De terugblik op #MeToo was net #TooSoon. *Het Parool*. Geraadpleegd van <https://www.parool.nl/columns-opinie/de-terugblik-op-metoo-was-net-toosoon~bc83f45b/>
- Hart van Nederland. (2019, 16 januari). "Ik wil mijn pik in jouw kont stoppen" Ambrien (16) is he-le-maal klaar met straatintimidatie. Geraadpleegd van <https://www.hartvannederland.nl/nieuws/2019/ik-wil-mijn-pik-in-jouw-kont-stoppen-ambrien-16-is-he-le-maal-klaar-met-straatintimidatie/>
- VIVA. (2019, 20 maart). Dossier Huiselijk geweld – interview met Renée Römken.
- Martens, W. (2019, 7 maart). Suzanne Bouma: "Gendersensitieve aanpak is noodzakelijk bij geweld tegen vrouwen". *IDEM Rotterdam*. Geraadpleegd van <https://idemrotterdam.nl/suzanne-bouma-gendersensitieve-aanpak-is-noodzakelijk-bij-geweld-tegen-vrouwen/>
- RTL Nieuws. (2019, 14 mei). RTL Nieuws [Interview met Renée Römken n.a.v. start strafrechtzaak van moord op Laura Korsman]. Geraadpleegd van <https://www.rtlnieuws.nl/video/uitzendingen/video/4711906/rtl-nieuws-1930-uur>
- De Grauw, S. FunX interview (19 mei 2019). Seksueel ongewenst gedrag in het uitgaan.
- van de Beek, J. (2019, 12 juni). Nieuwe wet over seks: geen ja is ook nee. *OneWorld*. Geraadpleegd van <https://www.oneworld.nl/lezen/seks-gender/nieuwe-wet-over-seks-geen-ja-is-ook-nee/>
- De Grauw, S. 3FM tussenuur interview (4 juli 2019). Seksueel ongewenst gedrag op festivals.
- ten Cate, A., & van Oirschot, C. (2019, 6 juli). Dwoëny's hel: iedereen wist het, toch ging het mis. Had dit misdrijf voorkomen kunnen worden? *De Stentor*. Geraadpleegd van <https://www.destentor.nl/hattem/dwoeny-s-hel-iedereen-wist-het-toch-ging-het-mis-had-dit-misdrijf-voorkomen-kunnen-worden~ab253c78/>
- de Kort, N. (2019, 19 juli). Stalking: het begint soms met een uitgeknipte foto. *NRC*. Geraadpleegd van <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/07/19/het-begint-soms-met-een-uitgeknipte-foto-a3967580>
- De Wereld Draait Door. (2019, 9 oktober). Politie, OM en reclassering hadden moord Hümeysra (16) kunnen voorkomen. Geraadpleegd van <https://www.bnnvara.nl/dewerelddraaitdoor/videos/522749>
- NPO Radio 1. (2019, 9 oktober). Politie, OM en reclassering hadden vermoorde Hümeysra moeten beschermen, Renée Römken, hoogleraar GGG
- NOS. (2019, 20 oktober). #MeToo leidde tot de val van grote namen en doorbraak de schaamtecultuur. Geraadpleegd van <https://nos.nl/artikel/2306889-metoo-leidde-tot-de-val-van-grote-namen-en-doorbrak-de-schaamtecultuur.html>
- NPO 3FM. (2019, 20 oktober). "Mensen vinden twee vrouwen geil en twee mannen vies". Geraadpleegd van <https://www.npo3fm.nl/nieuws/tussenuur/388833-veel-mensen-vinden-twee-vrouwen-geil-en-twee-mannen-vies>
- Lange, M., & Valkering, J. (2019, 9 november). Bi, pan of queer: jongeren hoeven niet meer zo nodig in een traditioneel hokje. *Trouw*. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/leven/bi-pan-of-queer-jongeren-hoeven-niet-meer-zo-nodig-in-een-traditioneel-hokje~bd6470ef/>
- Jaspers, J. (2019, 29 november). 'Een jongen die huilt is gewoon niet stoer'. *7Days*. Geraadpleegd van <https://www.sevendays.nl/nieuws-identiteit-lifestyle/een-jongen-die-huilt-gewoon-niet-stoer>
- Peters, E. (2019, 3 december). Francien: "Je moet je niet schamen als je naaktfoto verspreid wordt". *NPO 3FM*. Geraadpleegd van <https://www.npo3fm.nl/nieuws/tussenuur/389052-francien-je-moet-je-niet-schamen-als-jouw-naaktfoto-verspreidt-wordt>

Handleidingen en e-learning

- S. de Grauw, M. Jonker, W. van Berlo, E. Maliepaard & J. Mejdoubi (2019). Een module voor jongeren ter bevordering van veilige relaties en ter voorkoming van partnergeweld. Een handleiding (concept)
- Handleiding face-to-face training Het G-woord: aandacht voor gender om geweld te voorkomen
- E-learning Het G-woord: aandacht voor gender om geweld te voorkomen
- Ge-update versies van de counselingsprogramma's Girl's Talk(+) en Make a Move (+) (gendersensitiever)

Andere output

- Website Act4Respect.nl
- LinkedIn Group Act4Respect
- Twee Can-you-fix-it films: <https://www.seksuelevorming.nl/can-you-fix-it-fair-niet-fair> en <https://www.seksuelevorming.nl/can-you-fix-it-flirt-zij-met-een-ander>
- Lesbief Generatie Ja... en?
- Atria & Rutgers (2019). Factsheet Fysiek, seksueel en cybergeweld vanwege gender. Amsterdam: Atria
- Atria & Rutgers (2019). Het G-woord: relatie tussen gender en geweld. Amsterdam: Atria